

Fotó: T. Szántó György

2021. szeptember 15. - **Francia kutatók a Belső-Mongóliában feltárt ázsiai hun sírokból nyert DNS-mintákat az Árpád-ház általunk közölt mintáival összevetve négy olyan mintát mutattak ki, amelyek haplotípusa megegyezik a Turul-nemzetségével.**

Megerősítették a mi feltételezéseinket, nem utolsósorban a XIX. század második feléig folyamatos és töretlen néphagyományt, amit egyébként a krónikáink is rögzítettek – mondta a Demokratának dr. Neparáczki Endre, a Magyarországi Kutató Intézet Archeogenetikai Kutatóközpontjának vezetője.

– Mivel foglalkozik az archeogenetika?

– E tudomány lényege, hogy emberi csontmaradványokból nyerünk ki DNS-információt.

Magyarországon Raskó István professzor úr nevéhez fűződik e tudományág meghonosítása, ő és munkatársai 1994-ben végezték idehaza az első ilyen vizsgálatokat a történelmi népeiségeken. A 2010-es években professzor dr. Kásler Miklós kezdte meg a történelmi családfák kutatását az Országos Onkológiai Intézetben, ahol az Árpád-ház genetikai vizsgálata is elindult. Mi a Szegedi Tudományegyetemen az előbbi csapáson indultunk el, a doktori értekezésemet is a honfoglalók genetikai eredetének kutatásából írtam 2017-ben dr. Török Tibor és dr. Pálfi György társtémavezetésével. A Magyarországi Kutató Intézet Archeogenetikai Kutatóközpontjában mindkét területet vizsgáljuk. Az intézmény vezetőjeként nagyon fontos számomra, hogy idehaza alkalmazzuk, adaptáljuk a legkorszerűbb technológiát, ez jelen esetben a újgenerációs szekvenáláson alapuló nagy lefedettségű teljes archaikus genomok meghatározása.

– Ez mit jelent?

– A szakmai részletekbe nem mennék bele, a lényeg az, hogy a vizsgált személy teljes DNS-ét fel tudjuk tárnival ezzel a módszerrel, amit egyébként a fejlett országok orvostudománya is egyre gyakrabban alkalmaz diagnosztikai célból. A mitokondriumok anyai, az Y-kromoszómák apai vonalon öröklődnek, és pedig szinte változás nélkül, így ezek vizsgálatával egyértelműen meghatározható az adott ember genetikai leszármazása, nagyszámú mintából pedig értelemszerűen egy nép etnogenezisét lehet meghatározni, akár több ezer évre visszamenőleg is. A fennmaradó kromoszómákat durván fele-fele arányban kapjuk a szüleinktől, amelyek gyorsabban, generációról generációra változnak, ezek vizsgálatából a közelmúltban történő keveredésekről kapunk információt.

– Milyen újdonságot jelent ez a magyar eredetkutatásban?

– Tavaly publikáltuk Nagy Péter professzor úr elsőszerzőségével azt a kutatási eredményt,

amely bebizonyította, hogy az Árpád-ház férfiágú genetikai eredete mintegy 4500 évvel ezelőttre, a mai Észak-Afganisztán területén akkor létezett Baktriába vezethető vissza. Erről megfigyelhető egy izgalmas leágazás Baskíria és a Volga-Urál vidéke felé. A kiindulási pont a III. Béla király csontjaiból kinyert DNS-minta volt, ezt fejtettük fel időben visszafelé. Ami a honfoglaló népességet illeti, amit szerintem helyesebb a fogalmi lehetőségeket kitérítve, Árpád magyarjainak nevezni, azt találtuk, hogy a megvizsgált közel száz, gazdag leletanyagú, íjakat, gyönyörű szép vereteket tartalmazó sírban nyugvó ember az anyai és apai genetikai vonalaiban mintegy 30 százalékban egyértelmű belső-ázsiai leszármazású. Idén tavasszal a neves szakmai folyóiratban, a Genes-ben publikáltuk a szegényesebb leletanyagú, kengyelt vagy más hasonló használati tárgyat rejtő sírokban nyugvó magyarok, mondjuk úgy, a köznép mintegy 200 mintát górcső alá vevő archeogenetikai vizsgálatának eredményét, ami viszont azt mutatta, hogy ezen emberek között határozottan kevesebb, nagyjából 13 százaléknál az ázsiai eredetű mutató genetikai csoport. A két csoportban karakteresen elkülöníthető, vagy csak az egyikben, vagy csak a másikban megtalálható markert azonosítottunk, továbbá az ázsiai csoportok jelentős része is különböző. Ebből pedig arra következtethetünk, hogy a köznép ázsiai vonalainak egy része a korábbi bevándorlásokkal magyarázható. Továbbá a köznép jelentős részének a honfoglalást megelőzően már jelen kellett lennie a Kárpát-medencében, és e köznép keveredett Árpád-magyarjaival.

– Árpádék leigázták-e, meghódították-e ezt a népességet?

– Nem, hiszen nincs nyoma véres ütközeteknek, feldúlt, megsemmisített településeknek. Sem a néphagyomány, sem a régészet nem ismer erre utaló jeleket. A rendelkezésre álló tények alapján két nagyon hasonló kultúrájú népességnek kellett találkoznia.

– Akkor mégiscsak helytálló a jeles régészprofesszor, László Gyula elmélete a kettős, majd utóbb többhullámos honfoglalásról?

– A kettős honfoglalás elmélete kissé leegyszerűsítő, és az új adatok meg is haladták azt. Jelenlegi munkahipotézisünk szerint a Kárpát-medence nem volt lakatlan Árpádék bejövetelekor, ők olyan népességet találtak itt, amely hosszú ideje folyamatosan itt élt, legfeljebb a mindenkor elít változott. Szénizotópos kormeghatározások igazolják, az itt élő köznép egy része megélte, átélte a honfoglalás, a honalapítás korát. Nevezhetjük őket későavaroknak, de magyaroknak is, ez szemantikai kérdés. László Gyula ugyanakkor megkerülhetetlen a magyar eredetkutatásban, alapvető jelentőségű felismerése, hogy a nyelvek csak akkor maradnak fenn és terjednek, ha azokat viszonylag jelentős lélekszámú, tömbben élő népesség beszéli. Ilyen népességnek pedig régészeti lenyomata kell legyen. Egy halász-vadász-gyűjtögető életmódot folytató, csekély lélekszámú, alacsony népsűrűségű területen élő populációban nem tudtak karakteres népek kialakulni, egymástól genetikailag elkülönülni. Erre sokkal inkább a sztyeppe zónában volt mód. Ahogy az is képtelenség, hogy a semmiből előbukkanó nép üres Kárpát-medencét talál. László Gyula tehát a régészet, a néprajz és a nyelvészet tényei alapján rájött arra, amit ma az archeogenetika egyre inkább igazol, jelesül, hogy a most már több mint száz éve sulykolt magyar etnogenezis téves. A griffes-indás kultúra folyamatosságának leírásával és bizonyításával igazolta, hogy legalábbis rokon kultúrák találkozhattak a Kárpát-medencében Árpádék megérkezésekor, akik otthonosan használták a kiépült úthálózatot, településszerkezetet. Az a leegyszerűsítő kép a magyarság etnogenezisééről, amit sokszor még mindig tanítanak, a régészeti és a genetikai adatok alapján érvénytelen, le kell cserélni. Az új kutatási eredményeken alapuló képet kell megismertetni a mai magyarsággal és az irántunk érdeklődő nemzetközi közvéleménnyel egyaránt. A mi történetünk rendkívül különleges és egyedi, ezért is megéri a tudományágak közötti, sokszor

fáradságos párbeszéden és vitákon keresztül megismerni.

– Milyen kutatások, vizsgálatok folynak jelenleg az Archeogenetikai Kutatóközpontban?

– Nagyon izgalmas régészeti feltárás zajlik Mongóliában, köszönhetően az eredendően orientalista dr. Obrusánszky Borbála nagykövet asszonynak és dr. Horváth-Lugossy Gábor főigazgató úrnak, akik elképesztően sokat dolgoznak az érdemi kutatásokért. Megkezdtük, pontosabban folytattuk annak a fejedelmi halomsírnak, azaz kurgánnak a feltárását, aminek megvallatását egyébként ezelőtt hatvan évvel egy magyar tudós kezdeményezte, ám azóta sem történt semmi. Valami rejtélyes okból a magyar régészeti kutatások az elmúlt évtizedekben megálltak az Urálnál, annál keletebbre senki nem volt hajlandó menni.

– Vajon miért?

– Ezt az érintettektől kell megkérdezni. Már csak azért is, mert a Human Genetics című neves szaklapban francia kutatók, Christine Keyser és munkatársai szenzációs publikációt közöltek. Összevetették a Közép-Mongóliában Tamir Ulaan Khoshuu temetőből feltárt ázsiai hun sírokból nyert DNS-mintákat számos, az adatbázisokban található archaikus DNS-mintával, többek között az Árpád-ház általunk közölt mintáival. A vizsgálat során nem kevesebb, mint négy olyan ázsiai hun mintát mutattak ki, amelynek haplotípusa megegyezik a Turul-nemzetségével. Tehát külföldi kutatók is megerősítették a feltételezéseinket, nem utolsósorban a XIX. század második feléig folyamatos és töretlen néphagyományt, amit egyébként a krónikáink is rögzítettek.

– A hazai tömegtájékoztatóban nem jelent meg ez a szenzáció. Bezzeg annak nagy visszhangja lett, amikor az angol uralkodó, III. Richárd földi maradványait azonosították...

– Pedig további szenzációval is szolgálunk nemsokára. Nagyon izgalmas publikációnk áll megjelenés előtt a hun, az avar és az árpádi magyar népességből feldolgozott majdnem 300 teljes genom szekvenciáról. Ez óriási mennyiség, a legnevesebb külföldi laborokban is néhány száz archaikus genom érhető el. A technológia, amivel dolgoztunk, korábban nem volt elérhető Magyarországon. Elérhető lett volna egyébként, de előttünk ezzel a lehetőséggel nem élt senki itthon. Elkezdtük a székesfehérvári osszarium feltárását, már több mint 300 onnan származó teljes genom feldolgozása folyik. 2022 elejére elérjük az ezres nagyságrendet, ebből olyan virtuális adatbázist építünk, ami a magyarság páratlan közkinccse lesz. Koronként megismerhető lesz majd a Kárpát-medence népességének összetétele, eredete. Jól haladunk a Hunyadi-ház eredetének feltárásával is.

– Hol tart ez a vállalkozás?

– Januárban vettünk DNS-mintát a horvátországi Lepoglava pálos kolostorában eltemetett Corvin János és fia, Corvin Kristóf földi maradványaiból, amiben nagy segítségünkre volt Kásler Miklós miniszter úr. A cél a Hunyadi-Corvin család eredetének meghatározása. A feladatot elvégeztük, jelenleg a publikálás előtt álló kézirat szakmai lektorálása folyik, a közlést még az idén remélhetjük. A következő nagy feladat Mátyás király azonosítása a székesfehérvári osszariumban nyugvó maradványokból vett minták alapján. Itt számos más nagyságunk is nyugszik, ezért méltó nyughelyet, egyben összmagyar nemzeti emlékhelyet szeretnénk kialakítani, ahová a világ magyarsága elzarándokolhat. Az ott pihenő hőseink mind a nemzet szolgálatára tették fel életüket, ideje, hogy az ellenséges dúlások során meggyalázott, ma még összekeverve heverő csontokból azonosítsuk őket, és méltó emléket állítsunk nekik. Ezzel az elmúlt bő száz évben ugyancsak összezilált, megzavart nemzettudatban is rendet tehetünk. (Gesta Hungarorum)

„Néhány nappal később Árpád vezér meg összes főemberei közös elhatározással, egyetértéssel és szabad akarattal kivonultak a szigetről, és táborot ütöttek Soroksáron túl a Rákos vizéig. S midőn látták, hogy mindenfelől bátorságban vannak, és senki sem bír nekik

ellentállani, átkeltek a Dunán. A révet, ahol az átkelést végrehajtották, Magyar-révnek nevezték el azért, mert a hét fejedelmi személy, akit hétmagyarnak mondtak, ott hajózott át a Dunán. Mikor odaát voltak, táborot ütöttek a Duna mellett a felhévizekig. Ennek hallatára a Pannónia földjén lakó összes rómaiak futással biztosították életüket. Másnap pedig Árpád vezér meg minden főembere, Magyarország valamennyi vitézével együtt, bevonult Attila király városába. Ott látták a királyi palotákat – egyeseket földig romban, másokat nem –, és fölötte csodálták mindazt a kőépületet. Kimondhatatlanul felvidultak, mivel érdekesebbek lettek arra, hogy elfoglalják – s még hozzá háború nélkül – Attila király városát, kinek az ivadékából származott Árpád vezér. Ott lakomáztak mindennap nagy vígan Attila király palotájában, egymás mellett ülve.”